

לנטיעה של שמחה.

שעברו התעניות — ולא נענו, אסורים בשאלת שלום].

תנו רבנן: חברים, תלמידי חכמים, שיודעים את דיני ימי התענית — אין שאילת שלום ביניהן [כלומר, אין הם שואלים זה בשלום זה].

עמי הארץ, שאינם יודעים שאסור לשאול בשלום חברים, ששואלין בשלום תלמידי חכמים —

מהזירין להם התלמידי חכמים שלום, אבל יעשו זאת בשפה רפה ובכבוד ראש.

והו, החברים, מתעטפין [עוטפין את ראשם⁽⁸⁵⁰⁾] ויושבין, כאבלים ובמנודין [שחייבין בעטיפה, כפי שנאמר: "ועל שפם

ועתה מבארת הגמרא מהם בנין ונטיעה של שמחה.

אי זהו בנין של שמחה⁽⁸⁴⁷⁾ —

זה הבונה בית התנות [חתונה] לבנו, כדי לערוך שם את חופתו⁽⁸⁴⁸⁾.

אי זו היא נטיעה של שמחה —

זה הנוטע אבוורנקי של מלכים. שהיו נוהגין שכאשר נולד למלך בן, היו נוטעין אילן לשמו. וביום המלכתו של הבן, היו עושין לו כיסא מלכות מאותו אילן⁽⁸⁴⁹⁾.

שנינו במשנתנו: ובשאלת שלום [לאחר

אדם משיא אשה לבנו, הדרך הוא שעושה לו יציע קטן סמוך לביתו, כי אין דרך החתן לדור אצל חמיו משום חשד חמותו.

849. עוד פירש רש"י, שהוא אילן גדול המיסך על הארץ. שמחמת צילו הרב, נוהג המלך לטייל תחתיו [ובמסכת עירובין כה ב, ד"ה אבוורנקי] כתב, שנוטעין אותו השרים, ועושים אצטבאות תחתיו סביבותיו, לנוח בצילו בימות החמה]. נטיעה כזו אסורה, היות והיא רק לשמחה, ולא לצורך ממשי.

850. כך הוא לשון השולחן ערוך [יו"ד שפ"ו סעיף א']: אבל חייב בעטיפת הראש, דהיינו שיכסה ראשו בטלית או בסודר, ויחזיר קצתו על פיו ועל ראש החוטם. והני מילי שצריך עטיפה, בכל היום. אבל כשבאין מנחמים אצלו, מגלה ראשו לכבודם. וכתב שם הרמ"א: ויש אומרים שאין נוהגין במדינות אלו בעטיפה, וכן המנהג פשוט. ואין להחמיר לשנות במה שלא נהגו

להיות לו דירה מרווחת, אסור. ורק בנין הצריך לו לדור בו — מותר.

וכתב השפת אמת, שלפי זה, מה שכתבו התוספות במסכת מגילה, שגם איסור משא ומתן הוא רק במו"מ של שמחה, היא מותר לו לעסוק במשא ומתן רק לצורך פרנסתו, ולא לצורך הרווחה בעלמא.

847. הרמב"ם בפירוש המשנה כתב, שבנין של שמחה היינו כמו הפיתוחים והציורים שעושים העשירים המאריכים בבנינם. וגבי נטיעה כתב, דהיינו נטיעת הבשמים והפרדסים שעושים המלכים. אבל בנין לדירה, ונטיעה הנטועה לפירותיה ולחיות בשבחה, אינו אסור, ואין מבטלין אותה לעולם.

848. כך כתב כאן רש"י. ובמסכת מגילה [ה ב] כתב, שכשמשא אשה לבנו הראשון, היה בונה לו בית, ועושה לו חופה בתוכו.

והרשב"ם [בבא בתרא צח ב] כתב, שכאשר